

ASSOCIATIE SAMEN WAARDE CREËREN: ONDER WELKE VORM?

Vele ondernemers en vrije beroepers wensen op een bepaald moment een samenwerkingsverband aan te gaan met hun medewerkers. Dit kan ondermeer ingegeven zijn door de noodzaak aan specifieke kennis waardoor verschillende specialisten zich "associëren" ofwel om jong talent de mogelijkheid te bieden te participeren in de onderneming en mee te genieten van toekomstige waardecreatie.

De keuze van de vennootschapsvorm

Als partijen ervoor kiezen samen te werken, dienen zij een keuze te maken uit een rechtsvorm om hun samenwerking te formaliseren. De wetgever voorziet een waaier aan mogelijkheden gaande van losse verbanden zoals de maatschap tot de meer gereguleerde vennootschapsvormen met beperkte aansprakelijkheid (NV, BVBA, CVBA, etc.).

De coöperatieve vennootschap met beperkte of onbeperkte aansprakelijkheid (CVBA / CVOA) is minder gekend bij het grote publiek dan de NV of BVBA, maar biedt enkele voordelen die zeer nuttig zijn in het kader van samenwerkingsverbanden.

In onderstaande wordt dieper ingegaan op de voordelen van de coöperatieve vennootschap als vennootschapsvorm voor dergelijke samenwerking.

De coöperatieve vennootschap (cvba / cvoa)

De CVBA (beperkte aansprakelijkheid) of de CVOA (onbeperkte aansprakelijkheid) hebben navolgende karakteristieken die van belang kunnen zijn in het ondernemingsleven:

1. Tennisclub-principe

Wellicht het grootste voordeel van de CVBA is de eenvoudige in- en uittreding van vennoten. De CVBA heeft een vast kapitaal en een variabel kapitaal. Het variabel kapitaal wordt verhoogd indien er nieuwe vennoten toetreden en wordt verlaagd bij uittreding van een vennoot zonder tussenkomst van een notaris.

Bij alle andere vennootschapsvormen moet een vennoot die wenst uit te treden zijn aandelen overdragen aan een derde partij of de andere vennoten, die de aandelenoverdracht dienen te financieren.

Bij een CVBA is de in- en uittreding het basisprincipe. De overdracht van aandelen aan een derde is hier de uitzondering.

De vennoot die wenst uit te treden heeft recht op een uitkering door de vennootschap (het zgn. "scheidingsaandeel"). De financiering hiervan valt ten laste van de vennootschap en niet van de andere aandeelhouders.

De statuten en/of het huishoudelijk reglement kunnen bepalen volgens welke methode dit scheidingsaandeel berekend wordt alsook wie in aanmerking komt om toe te treden.

2. Grote statutaire vrijheid

Bij de NV en de BVBA zijn heel wat rechten en plichten wettelijk geregeld en heeft de wetgever beperkte marge gelaten aan de partijen om hier van af te wijken. Wat ondermeer het geval is voor stemrechten, winstverdeling, etc. Dit is minder stringent bij de CVBA, die een veel grotere (statutaire) vrijheid laat om de "interne keuken" te regelen.

3. Huishoudelijk reglement

Naast de statuten kan een huishoudelijk reglement worden opgesteld. Dit is een onderhands document dat geen notariële akte vergt en niet moet neergelegd en/of gepubliceerd worden. Zo kunnen bepaalde kwesties strikt vertrouwelijk gehouden worden, zoals criteria voor toetreding, de formule voor de berekening van een scheidingsaandeel, de winstverdeling tussen vennoten, etc.

4. Minimum 3 vennoten

Een nadeel van de CVBA is dat deze vennootschapsvorm minimaal drie vennoten moet tellen. Het niet naleven van deze vereiste heeft de nietigheid van de vennootschap tot gevolg.

Enkele toepassingen uit de praktijk

Hierna overlopen wij een aantal vaak gehanteerde mogelijkheden in de praktijk in het kader van samenwerkingsverbanden onder de vorm van een coöperatieve vennootschap:

1. Categorische aandelen

Het werken met verschillende categorieën van aandelen, bv. een categorie "oprichters" en een categorie "partners" heeft zijn nut indien het de bedoeling is om verschillende niveaus te creëren binnen de aandeelhouders/partners. De statuten en/of het huishoudelijk reglement kunnen verder omschrijven welke specifieke rechten de aandeelhouders per categorie hebben.

2. Stemrecht

Het stemrecht en welke meerderheden vereist zijn kan vrij bepaald worden. Hier kan bv. een onderscheid voorzien worden tussen de categorieën van aandeelhouders of gewerkt worden met getrapte stemrechten, waarbij de stem van bepaalde categorieën van aandeelhouders (bv. nieuwe vennoten) minder zwaar doorweegt of waarbij bepaalde categorieën (oprichters) een vetorecht hebben bij specifieke beslissingen.

3. Toe- en uittreding

Partners die wensen toe te treden moeten voldoen aan bepaalde voorwaarden, die vooraf kunnen worden vastgelegd, bv.:

- anciënniteit in de onderneming in een verantwoordelijke functie;
- ervaring;
- diploma-vereisten;
- leidinggevende capaciteiten; ...

Indien er nieuwe partners toetreden, zullen zij een inbreng in het kapitaal doen op basis van de waarde van de aandelen.

De redenen op grond waarvan de partners uitgesloten worden, kunnen vastgelegd worden, bv.:

- ernstige wanprestatie;
- de onderneming beconcurreren; ...

4. Scheidingsaandeel

Het is wenselijk om de berekeningswijze van de waarde waaraan vennoten uittreden (scheidingsaandeel) op voorhand vast te leggen, teneinde discussie achteraf te vermijden.

Grosso modo zijn er drie manieren om het scheidingsaandeel te berekenen:

- het bedrag dat de partner zelf heeft ingebracht in het kapitaal;
- het boekhoudkundig eigen vermogen (al dan niet gecorrigeerd met

Ludo Lievens, Lievens & Co Consulting

latente meerwaarden);

- een rendementswaarde bepaald via een formule met een aantal parameters inzake rendement zoals netto-winst, cashflow, EBITDA, ...

Deze berekeningswijze kan verschillen naar gelang de reden van uittreding. Zo kan een onderscheid gemaakt worden tussen:

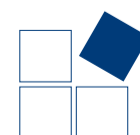
- **good leavers:** Dit zijn de partners die de firma in onderlinge verstandhouding verlaten of de partners die de firma verlaten bij pensionering, omwille van ernstige ziekte of overlijden.
- **bad leavers:** Dit zijn de partners die de firma niet in onderling akkoord verlaten. Bijvoorbeeld partners die zelf ontslag nemen of partners die uitgesloten worden om een gegronde reden.

In praktijk wordt er meestal voor geopteerd om de waarde bij uittreding van een good leaver te berekenen via een formule op basis van de rendementswaarde. De structuur moet immers zo motiverend mogelijk werken: hoe meer winst de partners helpen genereren, hoe hoger de waarde van het scheidingsaandeel. Bij de uitsluiting van een bad leaver kan het scheidingsaandeel beperkt worden tot de eigen inbreng of tot de boekhoudkundige waarde.

Conclusie

De vlotte in- en uittreding, de statutaire vrijheid om bepaalde afspraken vast te leggen (bv. beslissingsbevoegdheid, etc.) gecombineerd met het niet publiek consulteerbare huishoudelijk reglement waar confidentiële afspraken kunnen vastgelegd worden, leiden er toe dat de CVBA zich uitstekend leent voor de associaties van vrije beroepers (advocaten, dokters, etc.).

Echter ook voor ondernemers die enkele van hun belangrijkste medewerkers ("key men") willen laten participeren in het bedrijf kan een CVBA een nuttig instrument zijn om dienst te doen als holding-vennootschap voor een bepaald (minderheids-)belang in de onderneming.

LIEVENS & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be

Ludo Lievens
Vennoot-Belastingconsulent
Lievens & Co Consulting
Corporate Finance
www.lievens.be

Wittemolenstraat 47, 8200 BRUGGE
Bischoffsheimlaan 36, 1000 BRUSSEL